

Warszawa, dnia 13 lutego 2008 r.

Minister Spraw Zagranicznych

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 15.02.08

nr 955 podpis Borusewicz

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Panią Senator Dorotę Arciszewską-Mielewczyk na 4. posiedzeniu Senatu w dniu 16 stycznia 2008 r. (pismo nr BPS/DSK--043-92/08 z dnia 24 stycznia 2008 r.) w sprawie stanu zaawansowania realizacji prawa do rekompensaty za nieruchomości pozostawione poza granicami RP, uprzejmie informuję co następuje.

Odnosząc się do pierwszej części oświadczenia Pani Senator Doroty Arciszewskiej-Mielewczyk, w której sygnalizuje ona opóźnienia i trudności w realizacji ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. *o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej* (dalej „ustawa zabużańska”), pragnę wskazać, iż Ministrem odpowiedzialnym za wykonanie tejże ustawy jest Minister Skarbu Państwa, który dysponując aktualnymi danymi na temat jej realizacji, udzielił odpowiedzi na tę część oświadczenia. Ze swej strony mogę przekazać informację, iż międzyresortowy Zespół do spraw Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, powołany z inicjatywy Ministra Spraw Zagranicznych, monitoruje implementację ustawy zabużańskiej, tak by zapobiec zaistnieniu jakichkolwiek nieprawidłowości, które naruszałyby Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i tym samym stanowiłyby źródło skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Odpowiadając na drugą część oświadczenia, dotyczącą możliwości dochodzenia „niezawinionych zobowiązań Skarbu Państwa suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej wobec Ukrainy, Litwy i Białorusi”, uprzejmie wyjaśniam, iż wszelkie wzajemne roszczenia między Polską a Ukrainą, Litwą, Białorusią oraz Rosją, jakie mogły wynikać z tzw. umów republikańskich, do których odnosi się ustawa zabużańska tj.:

1. układ z dnia 9 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczący ewakuacji obywateli polskich z terytorium B.S.R.R. i ludności Białoruskiej z terytorium Polski,

2. układ z dnia 9 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczący ewakuacji obywateli polskich z terytorium U.S.R.R. i ludności ukraińskiej z terytorium Polski,
3. układ z dnia 22 września 1944 r. pomiędzy Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego a Rządem Litewskiej Socjalistycznej Republiki Rad dotyczący ewakuacji obywateli polskich z terytorium Litewskiej S.R.R. i ludności litewskiej z terytorium Polski,
4. umowa z dnia 6 lipca 1945 r. między Tymczasowym Rządem Jedności Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o prawie zmiany obywatelstwa radzieckiego osób narodowości polskiej i żydowskiej, mieszkających w ZSRR i o ich ewakuacji do Polski i o prawie zmiany obywatelstwa polskiego osób narodowości rosyjskiej, ukraińskiej, białoruskiej, rusińskiej i litewskiej, mieszkających na terytorium Polski i o ich ewakuacji do ZSRR

zostały wygaszone na mocy artykułu 5 Umowy z dnia 21 lipca 1952 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, z jednej strony, i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, Rządem Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, Rządem Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej i Rządem Litewskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, z drugiej strony, o wzajemnych rozliczeniach, wynikłych w związku z ewakuacją ludności i delimitacją polsko-radzieckiej granicy państwowej, która stanowiła, iż z chwilą jej podpisania wszystkie wzajemne pretensje, wynikające z wyżej wskazanych umów należało uznać za uregulowane.

Układy republikańskie nie przewidywały prawa do odszkodowania *sensu stricto* dla osób fizycznych, a jedynie określały katalog podmiotów uprawnionych do ewakuacji, składniki mienia, jakie wolno było im zabrać, obowiązki państwa przyjmującego przesiedlonych (np. obowiązek zapewnienia transportu, zwolnienie w roku 1944 i 1945 od podatków i opłat ubezpieczeniowych, wypłacenie świadczenia w wysokości wartości pozostawionego po ewakuacji dobytku ruchomego oraz nieruchomości, z wyjątkiem ziemi według oceny ubezpieczeniowej) oraz obowiązki państwa ewakuacji (np. zezwolenie na wywóz odzieży, sprzętów domowych, opisanie majątku pozostawionego przez ewakuowanych i opieka nad nim).

W świetle powyższych okoliczności prawnych nie wydaje się, aby podnoszenie dalszych roszczeń związanych z układami republikańskimi było możliwe.

Łączę wyrazy szacunku

wz. Ministra Spraw Zagranicznych
Sekretarz Stanu

Jan Borkowski